

ЛІТЕРАТУРА

1. Коломінова О.О. Формування англомовної лексичної компетенції / О.О. Коломінова // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С.48-51.
2. Кравчук Л. Побачити кожний успіх: особливості навчання лексики на початковому етапі / Л. Кравчук // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2009. – №2. – С.43.
3. Москалюк Л.В. Ігрові завдання для контролю лексичних знань молодших школярів на уроках англійської мови / Л.В. Москалюк // Іноземні мови. – 2006. – №3. – С. 44-45.
4. Низенко К.М. Розвиток комунікативних здібностей учнів 7-9 класів засобами використання інноваційних технологій на уроках / К.М. Низенко // Англійська мова та література. – 2010. – №13. – С. 20-26.
5. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С.Ю. Ніколаєва [та ін.]. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.

Л.В. ОЛЕСІУК. СОДЕРЖАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ

Резюме. В статье рассматривается проблема методики формирования иноязычной лексической компетенции. Освещаются вопросы, касающиеся общей характеристики иноязычной лексической компетенции, целей формирования лексической компетенции учеников средних учебных заведений, понятия лексического минимума, этапов формирования лексической компетенции, средств формирования лексической компетенции и контроля уровня сформированности лексической компетенции.

Ключевые слова: иноязычная лексическая компетенция, лексический минимум, этапы, упражнения, средства, контроль.

L.V. OLESIUK. FOREIGN LEXICAL COMPETENCE FORMATION

The summary. The article is devoted to the problem of the formation of foreign lexical competence. The general characteristics of foreign lexical competence is given; the aims of the formation of foreign lexical competence are defined; the notion of lexical minimum is given; the stages of the formation of foreign lexical competence are specified.

Key words: lexical minimum, stages, exercises, means, assessment. foreign lexical competence.

Одержано редакцією 09.04.2015 р.

УДК: [373. 016: 81]: 37. 015. 31 - 028: 17

М.П. ЛЬЧУК

АУДІОВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Резюме. У статті розкриваються особливості роботи вчителя англійської мови у розвитку комунікативних здібностей учнів. Увага зосереджена на використанні автентичного тексту, поданого у звукозапису носія англійської мови, та розробленого комплексу вправ для контролю прослуханого та організації комунікативних актів.

Ключові слова: комунікація, комунікативна компетенція, комунікативний підхід, автентичний текст, аудіювання.

Постановка проблеми. Проблема формування іншомовної компетенції є складовою частиною програмної підготовки особистості, здатної до різних форм міжкультурної комунікації. На нинішньому етапі розвитку українського суспільства вивчення іноземних мов – одна з найважливіших не лише в галузі освіти і науки, а й економіки, політики, культури. Її актуальність визначається інтеграцією України до Європи, що є проявом самобутності української нації, її історичної належності до європейського простору. Співробітництво з Європейським Союзом визначає сучасний стан і перспективи розвитку не тільки економіки України, а й її культури, науки й освіти. Результатом нової якості освіти стає формування нової культури громадянина полікультурної Європи.

Аналіз досліджень та публікацій. Вільне володіння учнями іноземними мовами – це вимога часу. На особливостях її оволодінню зосереджують свою увагу багато вітчизняних та зарубіжних вчених-мовознавців. Наприклад, інноваційні підходи до вивчення іноземних мов вивчала І. Орлова; проблему комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови досліджувала Г. Бородіна; розвиток комунікативних здібностей учнів та шляхи інтенсифікації навчального процесу при вивченні англійської мови висвітлила у своїх працях Т. Ціпан. Вагомими у контексті нашої проблеми є напрацювання О. Коломінової, у працях яких увага акцентується на формуванні англомовної лексичної компетенції та Н. Новоградської-Морської, яка у своїх роботах розкрила проблему навчання аудіюванню англомовної професійно спрямованої телевізійної інформації. Сучасні мовознавці розглядають аудіювання як один із засобів розвитку іноземної комунікативної компетенції, який має свої труднощі і вправи. Зокрема, С. Ніколаєва у своїй праці описує різноманітні методи та прийоми, які використовуються у навчанні іноземної мови; І. Лисовець досліджує проблему навчання аудіювання і усного мовлення; С. Гапонова змістові особливості текстів та аудіотекстів для навчання аудіювання пов'язує з розвитком особистості в процесі навчання.

Мета статті – розкрити значення аудіювання як засобу розвитку комунікативних здібностей учнів на уроках англійської мови в загальноосвітньому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Комунікативно-прагматичний напрям у навчанні іноземної мови з метою досягнення комунікативної компетенції у методиці викладання іноземних мов посідає чільне місце. Він покликаний підготувати учнів до спонтанного спілкування іноземною мовою. Особливістю даного підходу є увага до використання мови в певних соціальних і культурних ситуаціях. Традиційний автолінгвальний метод, за яким увага зосереджується на окремо взятій фразі чи реченні, нині вже не виправдовує себе. Як зазначає С. Ніколаєва, у реальному спонтанному спілкуванні іноземною мовою існують соціальні і культурні правила, без оволодіння якими знання завчених речень і фраз не завжди є доцільними [2, 124].

Комунікація розуміється як процес усного чи письмового спілкування, суть якого полягає в обміні інформацією та її оцінюванні [3, 28]. Серед відомих моделей комунікативна компетенція розглядається як допоміжний соціокультурний компонент [5, 135].

Аудіювання, як засіб іншомовного навчання, набуває все більшого значення для реалізації дидактичних цілей, оскільки є досить ефективним для розвитку навичок усного мовлення та навчання іншомовному спілкуванню.

Працюючи над проблемою “Аудіювання як засіб розвитку комунікативних здібностей учнів”, упроваджую активні способи і форми навчальної діяльності на занятті, які б стимулювали учнів використовувати іноземну мову як під час спілкування в реальних життєвих ситуаціях, так і для набуття знань, щоб вони були здатні орієнтуватися в соціокультурних аспектах країни, мова якої вивчається.

Під час слухання тексту учні удосконалюють розвиток навиків сприймання мови на слух з розумінням певної інформації, що передбачає виділення основної інформації з тексту, так і його суттєвих деталей і подальшу інтерпретацію його змісту. Розуміння основної інформації ґрунтується на уміннях виділяти смислові віхи у змісті прослуханого тексту, визначати послідовність ключових подій, фактів, розуміти головну ідею [1, 2]. Розуміння повної інформації передбачає уміння здогадуватися про значення незнайомих слів за контекстом, точно й повно зрозуміти зміст прослуханого.

Як приклад, наводимо автентичний текст “Enrolling at a language School” [4, 88-89], поданий у звукозапису носія англійської мови.

Receptionist: Good morning, can I help you ?

Girl: Good morning. I'm interested in the English lessons.

R: Yes, well we have two course, one is for three hours a day for four weeks and then we have another course which is more intensive... that's six hours a day for two weeks.

G: Oh no, no, no, that's too many hours. I want the three hours a day for four weeks.

R: Three hours a day for four weeks. Good, could I have your name, please?

G: My name is Isabel Martinez.

R: Isabel Martinez. And how old are you?

G: I am twenty two.

R: Twenty two. Could I have your address, please?

G: I'm staying in the Youth Hostel in the High Street.

R: Youth Hostel, yes...right. Would you want some accommodation? Do you want to stay somewhere else other than in the Youth Hostel?

G: Well, that will depend on how expensive it is.

R: Mm, hm. Well, the course and the accommodation with an English family which includes bed and breakfast and a packed lunch and an evening meal is £600.

G: Oh, that's a lot of money. I don't think I can afford that.

R: I'm sorry but it's very competitive with other courses. Other language schools offer the same sort of courses at the same sort of price.

G: What, what do you offer me for that price...apart from the bed and breakfast?

R: We have a very good range of facilities, we've obviously very good teachers, well-trained teachers and very modern language-teaching facilities. And we also have TV and video room, cookery and pottery classes, tennis courts if you like to play sport, a swimming pool, an excellent library, so the facilities are very good here.

G: I see, when do the courses start, please?

R: The next course will be starting on Monday, that's this coming Monday which is July the 15th.

G: Right, well yes, I'd like to take the course.

R: Good, right. Now you just need to do an entrance test, just so that we can assess your ability, so that we know which class to put you into. Would you like to do that now?

G: Yes, that would be lovely. Could I also ask you the money. Do I have to pay it all now or can I pay in... in cheque? I don't have £600 on me now.

R: Ah, you'll have to pay a £20 deposit now then (yes) and pay the rest of the money on Monday morning before the course starts at ten o'clock.

G: Right and...

R: Can you do that?

G: Yes, I can.

R: Good, right, so. I didn't get down which country you're from. Are you from Spain?

G: Yes, that's right, I'm Spanish.

R: I thought so...yes, and what do you do in Spain?

G: I'm a student.

R: Ah, right, good ... well, let's go along to the assessment room then and see how you get on.

G: Thank you.

Проілюструємо комплекс вправ до прослуханого тексту "Enroling at a language School", мета яких – перевірка рівня засвоєння учнями прослуханого тексту та розвиток комунікативних здібностей учнів.

I. PRE-LISTENING TASKS

1.1 Go over the vocabulary to clear up any difficulty of understanding.

facility – зручності; **pottery** – гончарство; **competitive** – конкуруючий; **assess** – оцінювати; **enroll** – реєструватися на курси; **pay in stages** – платити частинами, не все відразу.

II. LISTENING AND COMPREHENSION TASKS

2.1. Listen to the recording and choose the right alternative to complete the statements.

1. The girl

- a) is calling from abroad;
- b) has come to a language school;
- c) is phoning from the Youth Hostel.

2. The girl

- a) wants to prepare for entrance exams;
- b) wants to learn English;
- c) wants her knowledge of English to be assessed.

3. The language school

- a) charges more money than any other school in the UK;
- b) charges incomparably lower prices than all other schools in this profile;
- c) is approximately on the same price level as other schools.

4. The girl finds the price

- a) unreasonably high;
- b) lower than she expected;
- c) justified.

5. The girl speaks English

- a) without a foreign accent;
- b) with a slight accent that doesn't give away her origin;
- c) with an accent that prompts her mother tongue to the listener.

2.2 Listen to the recording again and complete the following registration form.

Registration Form	
Name _____	Age _____
Nationality _____	UK Address _____
Length of course _____	Numbers of hours per day _____
Course starting date _____	
Price of course plus accommodation _____	
Accommodation required	Yes _____ No _____
Amount of deposit paid _____	

2.3. As you listen to the recording this time note down the facilities the language school offers.

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

III. LANGUAGE FOCUS AND AUDITORY MEMORY CHECK

3.1 Add the appropriate beginning to the receptionist's questions.

1. _____ I help you?
2. _____ I have your name?
3. _____ I have your address, please?
4. _____ want some accommodation?
5. _____ to stay somewhere else other than in the Youth Hostel?
6. _____ you _____ to do that now?
7. _____ you do that?

3.2 Translate these sentences from Ukrainian into English using the vocabulary of the recording.

1. Проживання в англійській родині.
2. Ми пропонуємо широкі можливості для праці та відпочинку.
3. Зараз вам необхідно виконати вступний тест для того, щоб ми могли оцінити ваші здібності та знання.
4. Я не записала з якої ви країни.
5. Курс починається наступного понеділка, 15 липня.
6. Давайте підемо до аудиторії для того, щоб здати тест і перевірити ваші знання.

IV. FOLLOW UP ACTIVITIES

1. **Did you attend any language course before entering the University?**
2. **What language course or school in your town would you recommend to a person who would like to brush up or expand on his/her English?**

Пропоновані вправи дають учням можливість свідомо засвоювати іншомовний матеріал, продемонструвати свої уміння, виявити ініціативу, проаналізувати точки зору інших і таким чином збагатити свій власний життєвий досвід, розширити мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенцію. Особливістю використання таких видів роботи на уроці є систематичність і послідовність.

Висновок. Аудіювання – важливий елемент кожного уроку, який сприяє розширенню словникового запасу учнів, зростанню їх комунікативної активності, підвищенню інтересу до процесу навчання. Як вид мовленнєвої діяльності, воно маж чітко виражену комунікативну спрямованість, розвиває навички говоріння, критичного осмислення інформації, сприяє розвитку логіки. При цьому слід використовувати такі елементи методики іншомовного навчання: комунікативна обстановка; наближеність навчальної комунікації до реальної; оволодіння іноземною мовою в ході творчої діяльності; наявність ситуативної позиції; насиченість спілкування; особистісно орієнтоване спілкування; активізація резервних можливостей особистості і колективу; варіативність навчальних методів і прийомів; ефективна співпраця вчителя і учня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Николаева С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. – К., 2009. – 306 с.
2. Орлова І.О. Інноваційні підходи до викладання іноземних мов / І.О. Орлова // Нові технології навчання: наук.-метод. збірник; ред. кол.: В.О. Зайчук (гол. ред.), О.Я. Савченко, О.І. Ляшенко [та ін.]. – К., НМЦ ВО, 2001. – Вип. 31. – 2006. – С. 135-140.
3. Ціпан Т.С. Розвиток комунікативних здібностей учнів при вивченні англійської мови / Т.С. Ціпан // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С. 51-56.
4. Карневская Е.Б. Учимся слушать и понимать английскую речь: учеб. пособие / У.Б. Карневская, Н.А. Павлович, В.В. Лопатько. – [4-е изд.]. – Минск: Ж Аверсэ, 2012. – 228 с.: ил.: 1 CD.
5. Bachman L. Fundamental Consideration in Language Testing / L. Bachman. – Oxford: Oxford University Press. – 2006. – 128 p.

М.П. ИЛЬЧУК. АУДИРОВАНИЕ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ

Резюме. В статье раскрываются особенности работы учителя английского языка в развитии коммуникативных способностей учеников. Внимание сосредоточено на использовании аутентичного текста представленного в звукозаписи носителя английского языка и разработанного комплекса упражнений для контроля прослушанного и организации коммуникативных актов.

Ключевые слова: коммуникация, коммуникативная компетенция, коммуникативный подход, аутентичный текст, аудирование.

M.P. IL'CHUK. LISTENING COMPREHENSION AS A KEY WAY OF DEVELOPING OF COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS

The summary. The article deals with the peculiarities an English teacher in developing communicative skills in students. The attention is focused on the authentic text audio recorded by a native speaker, and a set of exercises developed to control the level of student's listening comprehension and organizing communicative activities.

Key words: communication, communicative competence, communicative approach, authentic text, listening comprehension.

Одержано редакцією 26.03.2015 р.

УДК: 373. 5. 016.: 81' 243 (7)

О.В. БЕЗКОРОВАЙНА, О.В. КОВАЛЬЧУК

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АСОЦІАТИВНИХ СИМВОЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ СТУПЕНІ

Резюме. У статті розкрито сутність поняття «асоціації», обґрунтовано доцільність використання методу асоціативних символів як ефективного методу засвоєння лексичного матеріалу та стимулювання пізнавальної активності учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Ключові слова: метод асоціативних символів, асоціація, пізнавальна активність.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах пов'язується насамперед із деякими змінами в стратегічних напрямках розвитку сучасної шкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, що у майбутньому давали б можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі. Це об'єктивно зумовлено низкою чинників, пріоритетним серед яких є тенденція на постійну глобалізацію та інтенсифікацію розвитку міжнародних контактів у різноманітних сферах життєдіяльності. Важливе місце в цих трансформаційних процесах належить